شنبه ۲۶ مهر ۱۴۰۴
شماره ۴۵۳۳
FARHIKHTEGANDAILY.COM
FARHIKHTEGANONLINE

زیر پوست اقتصاد دیجیتال چه خبر است؟

تجارت الکترونیک ۵۰۰۰ همتی ایرانی‌ها

پانیذ رحیمی
خبرنگار گروه اقتصاد

روز پنجشنبه ۲۴ مهرماه مرکز توسعه تجارت الکترونیکی (مرکز تتا) رویدادی در حوزه تجارت الکترونیک برگزار و از گزارش این حوزه در سال ۱۴۰۳ رونمایی کرد. «فرهیختگان» به همین بهانه به سراغ داده‌های این گزارش رفته است. طبق این گزارش، حجم معاملات تجارت الکترونیک در سال گذشته به ۵ هزار و ۵۰۰ هزار میلیارد تومان رسیده است، عددی که بیش از رقم بودجه عمومی دولت در سال ۱۴۰۴ است. آنچه در ادامه می‌آید، تنها بخشی از داده‌های گزارش مرکز تتا زیرمجموعه وزارت صمت است.

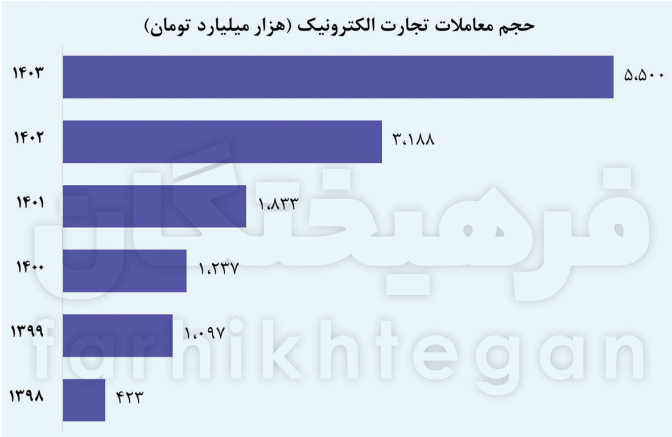

۵۵۰۰ همت، حجم معاملات تجارت الکترونیک

براساس داده‌های مرکز توسعه تجارت الکترونیک حجم معاملات تجارت الکترونیک در سال ۱۴۰۳ به ۵۵۰۰ هزار میلیارد تومان رسید که نسبت به سال ۱۴۰۲ بیش از ۷۲ درصد رشد نشان می‌دهد.

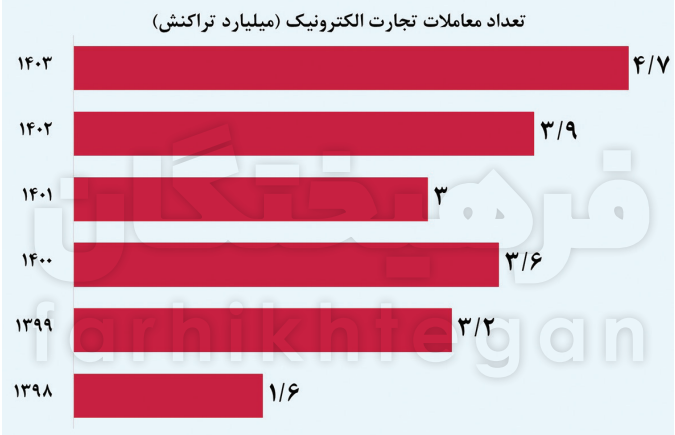

۵ میلیارد تراکنش برای یک‌سال

تعداد معاملات تجارت الکترونیک در سال ۱۴۰۳ به ۴.۷ میلیارد معامله رسید که نسبت به سال قبل از آن رشد حدود ۲۰ درصدی را نشان می‌دهد. این افزایش مداوم در تعداد معاملات از سال ۱۳۹۸ با ۱.۶ میلیارد معامله، نشان‌دهنده گسترش روزافزون استفاده کاربران و توسعه زیرساخت‌های تجارت آنلاین در کشور است.

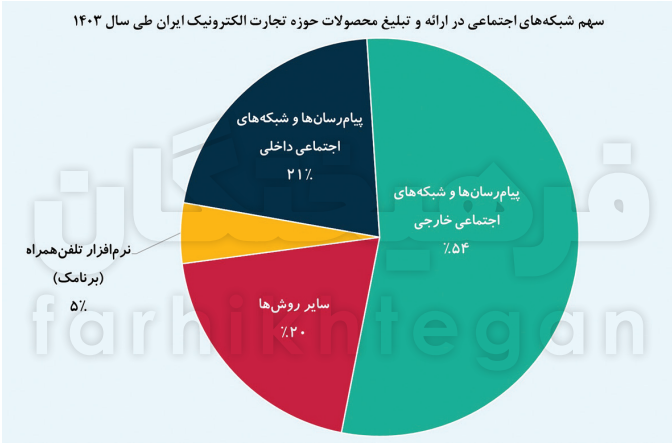

سهم پیام‌رسان‌ها در تبلیغ

پیام‌رسان‌ها و شبکه‌های اجتماعی خارجی به اصلی‌ترین بستر تبلیغ محصولات تبدیل شده‌اند و بیش از نیمی از سهم بازار تبلیغات (۵۴.۱ درصد) را در اختیار دارند. در این میان، شبکه‌های اجتماعی داخلی با سهمی معادل ۲۱.۲ درصد، فاصله قابل‌توجهی با رقبای خارجی خود دارند. سایر روش‌ها و برنامک‌های موبایلی نیز به ترتیب با ۱۹.۸ و ۴.۹ درصد در رتبه‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

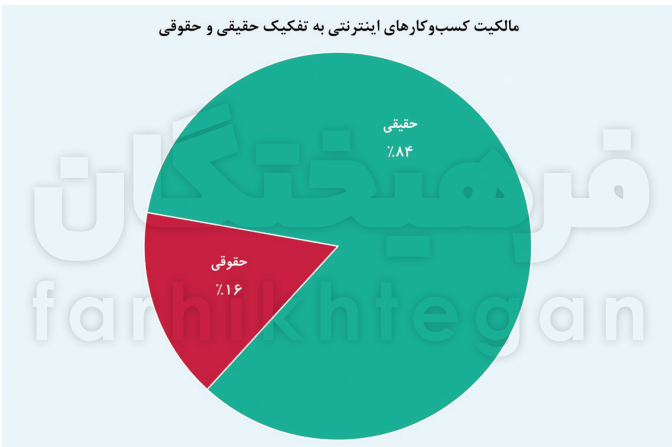

۸۴ درصد تجارت برای اشخاص حقیقی

بر اساس آمارها حدود ۸۴ درصد واحدهای فعال در حوزه تجارت الکترونیک متعلق به اشخاص حقیقی و تنها ۱۶ درصد از آن‌ها به اشخاص حقوقی تعلق دارند. این توزیع نشان می‌دهد که بخش عمده فعالیت‌های آنلاین در کشور به کسب‌وکارهای کوچک یا فردی واگذار شده است و نقش شرکت‌ها و نهادهای رسمی در این عرصه نسبتاً محدود است.

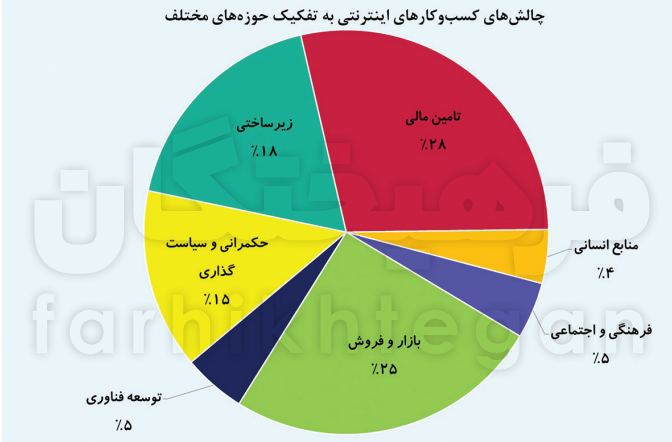

تأمین مالی، بزرگ‌ترین چالش

تأمین مالی با ۲۸.۴ درصد، بزرگ‌ترین چالش پیش روی کسب‌وکارهای اینترنتی است. پس از آن، مشکلات مرتبط با بازار و فروش با سهم ۲۵.۳ درصد و مسائل زیرساختی با ۱۸.۱ درصد در جایگاه‌های بعدی قرار دارند. همچنین، چالش‌های مربوط به حکمرانی و سیاست‌گذاری، توسعه فناوری، منابع انسانی و عوامل فرهنگی و اجتماعی در رتبه‌های بعدی هستند.

آموزش غیررسمی در صدر آموزش

داده‌های مربوط به زیرگروه‌های گروه خدمات آموزشی، فرهنگی و هنری نیز نشان می‌دهد خدمات آموزشی-تحصیلات غیررسمی ۵۰/۸ درصد از این بخش را به خود اختصاص داده است. این در حالی است که سهم خدمات آموزشی-تحصیلات رسمی کمتر از ۶/۸ درصد است. خدمات فرهنگی و هنری نیز ۱۷/۹ درصد، خدمات و پشتیبانی آموزش و پژوهش ۱۳/۷ درصد و چاپ و نشر ۱۰/۸ درصد سهم دارند.

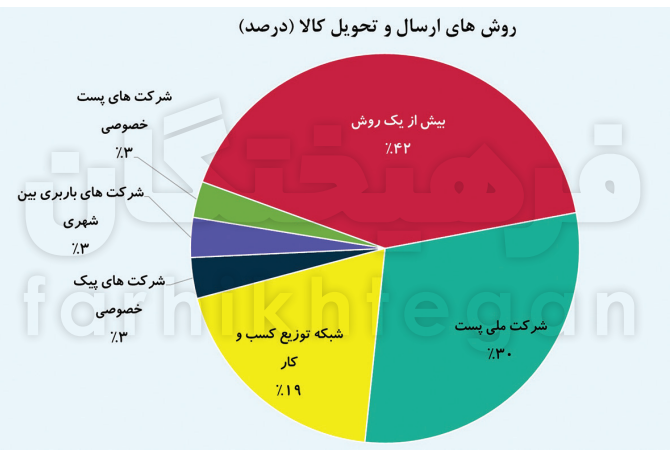

بازار پررونق پست و باربری‌ها

حدود ۴۱.۵ درصد از کسب‌وکارهای آنلاین از بیش از یک روش ارسال و تحویل کالا بهره می‌برند که نشان‌دهنده تنوع و انعطاف در خدمات‌رسانی است. پس از آن، شرکت ملی پست با ۲۹.۶ درصد، شبکه توزیع کسب‌وکارها با ۱۹.۲ درصد و شرکت‌های پیک خصوصی، باربری بین‌شهری و پست خصوصی هر کدام کمتر از ۴ درصد سهم دارند.

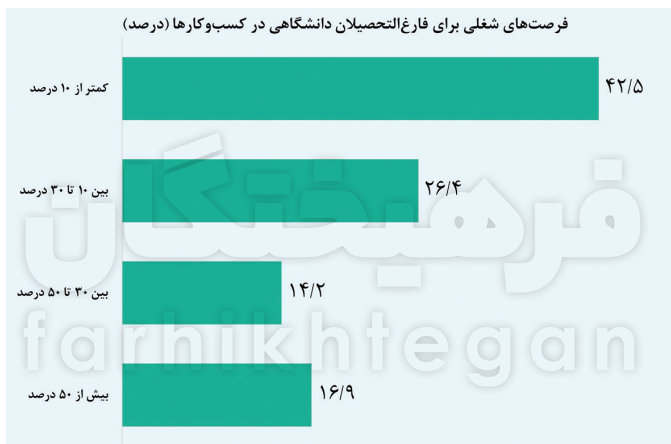

سهم دانشگاهی‌ها در تجارت الکترونیک

بررسی‌ها نشان می‌دهد که در کسب‌وکارهای اینترنتی، فرصت‌های شغلی قابل توجهی برای فارغ‌التحصیلان دانشگاهی وجود دارد؛ با این حال، تنها ۱۶.۹ درصد از این واحدها بیش از ۵۰ درصد نیروی انسانی خود را از میان فارغ‌التحصیلان دانشگاهی انتخاب می‌کنند. همچنین، ۱۴.۲ درصد کسب‌وکارها سهمی بین ۳۰ تا ۵۰ درصد و ۲۶.۴ درصد سهمی بین ۱۰ تا ۳۰ درصد از فارغ‌التحصیلان را در نیروی کار خود دارند. در مقابل، ۴۲.۵ درصد کسب‌وکارها کمتر از ۱۰ درصد نیروی خود را از این گروه تأمین می‌کنند که نشان‌دهنده وجود چالش در جذب نیروی تحصیل‌کرده است.

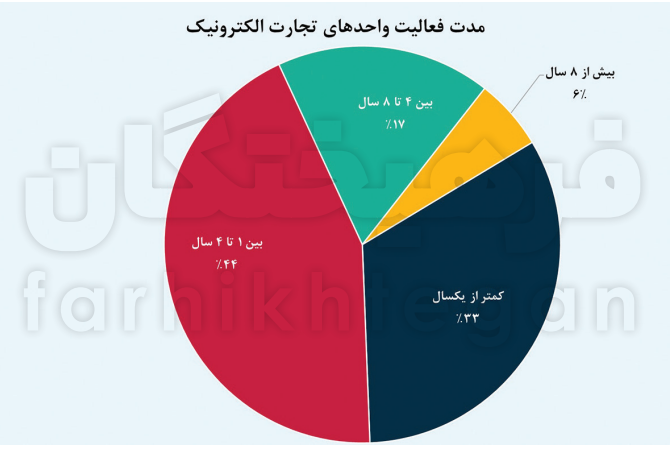

سابقه کار

حدود ۴۴ درصد از کسب و کارها بین یک تا چهار سال سابقه فعالیت دارند که نشان‌دهنده نوپایی و رشد سریع این بخش است. ۳۳ درصد از کسب‌وکارها کمتر از یک سال و ۱۷ درصد بین ۴ تا ۸ سال فعالیت می‌کنند. تنها ۶ درصد از واحدها سابقه‌ای بیش از هشت سال دارند که نمایانگر تازه‌وارد بودن بیشتر بازیگران این بازار است.

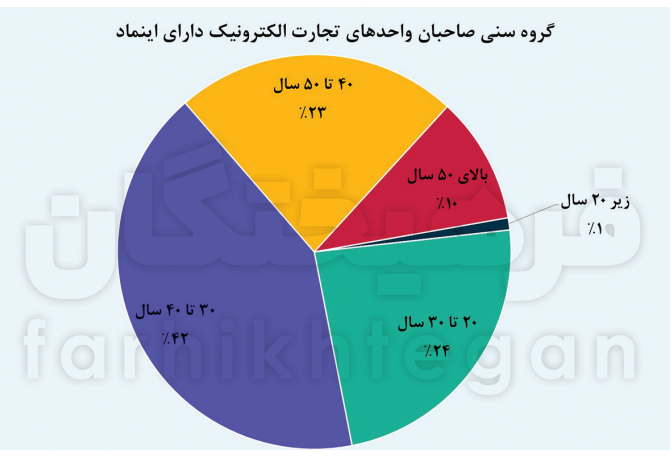

سهم جوانان از درآمد

بیشترین سهم صاحبان واحدهای تجارت الکترونیک دارای اینماد مربوط به گروه سنی ۳۰ تا ۴۰ سال با ۴۱.۷ درصد است، که نشان‌دهنده نقش فعال جوانان و میانسالان در این حوزه است. پس از آن، گروه‌های سنی ۲۰ تا ۳۰ سال و ۴۰ تا ۵۰ سال به ترتیب با ۲۳.۷ درصد و ۲۳.۲ درصد حضور چشمگیری دارند. همچنین، تنها ۱ درصد از صاحبان کسب‌وکارهای اینترنتی زیر ۲۰ سال و ۱۰.۴ درصد بالای ۵۰ سال هستند.

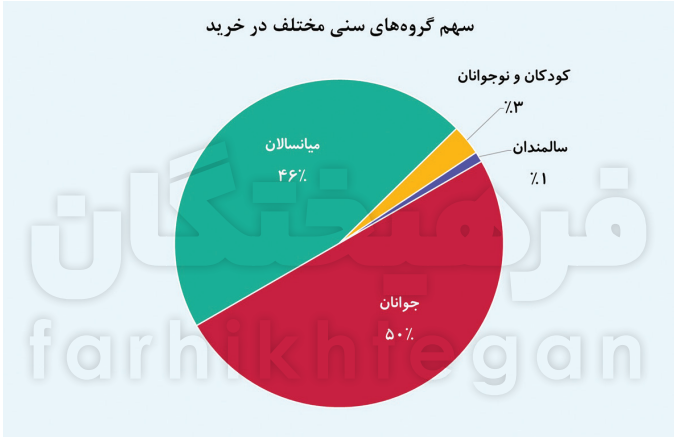

سهم جوانان از خرید

بررسی‌ها نشان می‌دهد که جوانان با سهم ۵۰ درصدی، بیشترین نقش را در خریدهای اینترنتی ایفا می‌کنند و پس از آن، میانسالان با ۴۶ درصد قرار دارند. کودکان و نوجوانان تنها ۳ درصد و سالمندان کمترین سهم، یعنی ۱ درصد از خریدهای آنلاین را به خود اختصاص داده‌اند. این آمار بیانگر تمرکز عمده بازار تجارت الکترونیک روی گروه‌های جوان و میانسال است.

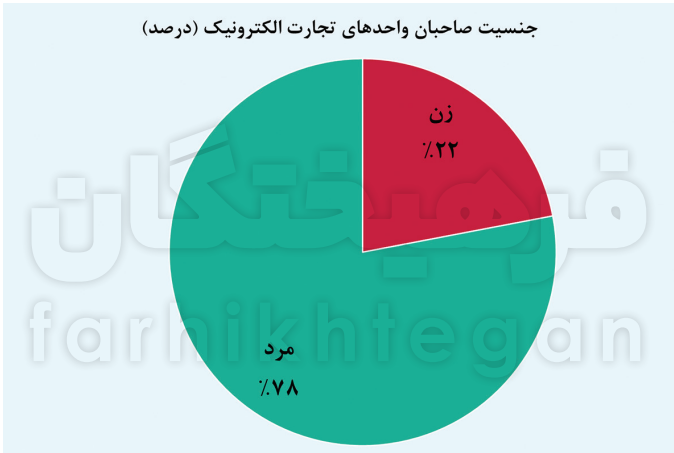

سهم ۲۲ درصدی زنان از کسب و کار

در میان صاحبان واحدهای تجارت الکترونیک، ۷۸ درصد مردان و تنها ۲۲ درصد زنان حضور دارند، که نشان‌دهنده تسلط بیشتر مردان بر مالکیت کسب‌وکارهای آنلاین است. در حوزه خریدهای تجارت الکترونیک، بیش از دوسوم یعنی ۶۸.۹ درصد از خریدها به صورت مشترک توسط هر دو جنس انجام می‌شود. سهم مردان در خریدها ۲۰.۶ درصد و سهم زنان ۱۰.۵ درصد است، که نشان‌دهنده مشارکت قابل توجه مردان و زنان در بازار خرید آنلاین است.

آموزش در رتبه دوم پس از کالا

بررسی حوزه فعالیت واحدهای تجارت الکترونیکی نشان می‌دهد فروش کالا با سهم ۶۶.۱ درصد بیشترین اینماد را به خود اختصاص داده است. پس از آن، خدمات آموزشی، فرهنگی و هنری با ۹.۶ درصد بیشترین سهم را دارد. خدمات فناوری اطلاعات، ارتباطات و اطلاع‌رسانی با ۸.۸ درصد، و خدمات پشتیبانی و توسعه کسب‌وکار با ۳.۸ درصد در رتبه‌های بعدی قرار دارند. همچنین، خدمات ساخت و ساز ۲.۵ درصد، خدمات عمومی، تشکلی و سازمانی ۲.۱ درصد، خدمات کشاورزی و دامپروری ۱.۶ درصد و خدمات پولی، مالی و مشاوره املاک ۱.۳ درصد سهم بازار را به خود اختصاص داده‌اند. در مجموع سهم فروش کالا ۶۶ درصد، سهم خدمات ۳۲ و ۲ درصد مابقی نیز مربوط به هر دو بخش است.

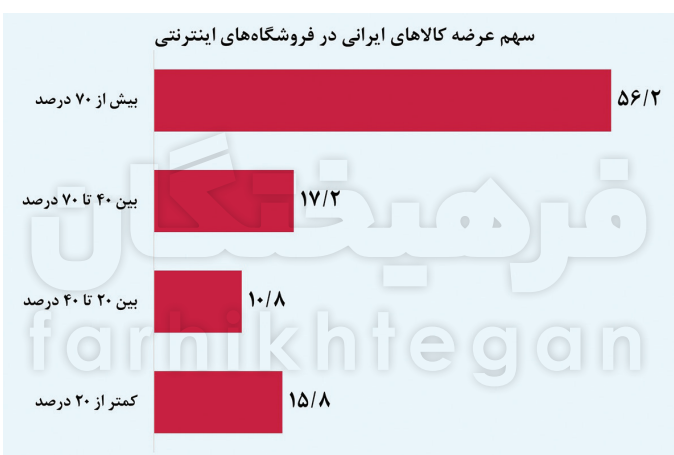

سهم کالاهای ایرانی

در ۵۶.۲ درصد از فروشگاه‌های اینترنتی بیش از ۷۰ درصد محصولات کالای ایرانی هستند. در ۱۷.۲ درصد از فروشگاه‌ها، سهم کالاهای ایرانی بین ۴۰ تا ۷۰ درصد بوده، حدود ۱۰.۸ درصد فروشگاه‌ها، بین ۲۰ تا ۴۰ درصد و ۱۵.۸ درصد نیز کمتر از ۲۰ درصد کالاهای ایرانی عرضه می‌کنند.

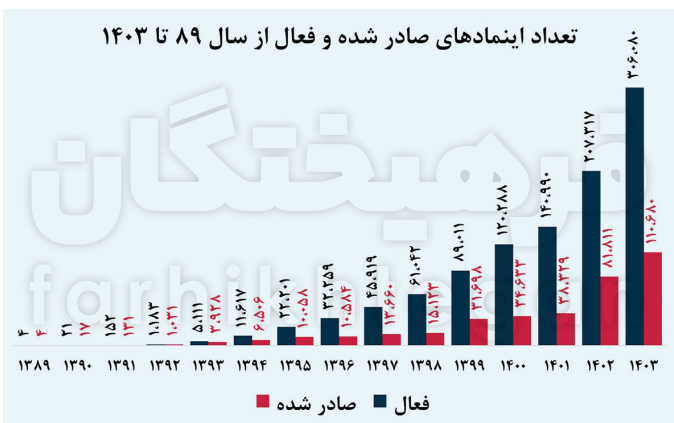

جهش اینمادها

در سال ۱۴۰۳، تعداد اینمادهای صادر شده نسبت به سال قبل بیش از ۳۵ درصد و تعداد اینمادهای فعال نیز حدود ۴۸ درصد افزایش یافته است.

مدیرمسئول:
محمدامین ایمانجانی
قائم‌مقام مدیرمسئول:
مسعود فروغی
سردبیر:
محمد زعیم‌زاده
تلفن و فکس:
(۰۲۱) ۶۲۹۹۹۴۹۵
کدپستی:
۱۱۳۵۶۳۳۸۱۶
چاپ:
چاپخانه دانشگاه آزاد اسلامی
نشانی:
خیابان حافظ، پایین‌تر از جمهوری
روبه‌روی ساختمان بورس
ساختمان فرهیختگان، طبقه سوم